

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De fraudibus negotiatorum. Cap. IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

est illi de omnibus. Fortioribus autem fortior instat curatio.
¶ Quintū damnū est, quod interdum aliquis tyrannus potentior eos opprimit, sicut ipsi minus potentes opprimunt. Vnde in Psal. Deus conteret dentes eorū in ore ipsorū, &c. Per dentes eorū & molas leonū, intelligitur potestas deuorandi pauperes, & conterendi, quam dominus interdum aufert. **¶ Sextū** damnū est, quod odio habentur ad modum luporum. Ideo lupus odio habetur, & ab hominibus, & à ceteris animalibus: quia non uiuit, nisi ex eis quæ aufert. Eadem ratione exosi sunt homines rapaces. In hoc tamen differentia est, quod lupi rapinas non exercent contra lupos, sed contra animalia alterius speciei: sed tales homines contra eos, qui sunt eiusdem speciei, rapinas exercent.

¶ De uilitate huius peccati.

TERTIO deberet cohibere milites à talliis uilitas quæ est in faciendo eas. Sicut enim gloriosum est dare, sic vile est quærere. Et tanto uilius uidetur esse genus quærendi, quanto uilior & inferior est persona à qua quæritur, & nobilior persona quæ quærat. Vnde uilitas ista quærēdi, repressiuum quoddam deberet esse militibus ne ultra vires expenderēt. Plus enim ignominia est in quærēdo, si ipsi scirent intelligere, quàm sit honoris in expēdēdo indiscretè. Sed dicit aliquis miles, Oportet nos uiuere, & uiuere non possumus, nisi iniustas tallias faciamus. Cui respōdeo, quod in valde periculoso statu sunt. Similes enim sunt illi qui in carcere esset, cui non apponerētur nisi toxicata: & sic cogitaret in mentē suā, Non possum uiuere, nisi comedam: & si comedo, mortem meam comedo. In magno animi dolore deberent esse qui in tali statu se uident, & totam uitā istā deberent continere.

De fraudibus negotiatorum. CAP. IIII.

Quarto loco inter species auaritiæ dicendum est de fraudibus negotiatorū. Et notandum est quod negotiatio bona est in se, & hominibus necessaria. Ordinauit enim Deus, ut nulla terra in omnibus sufficiat: ut cum alia terra ei subuenerit, eam chariorem habeat. Subuentio autem ista mediāte negotiatiōne fit. Sed malitia hominum adeo impleuit fraudibus negotiatiōnem, quod multi negotiatores non sunt minus mali hodie raptoribus vel usurariis. Vnde hodie impletum est quod legitur Apoca. 13. de bestia quam uidit Ioannes: Et faciet, inquit, ne quis possit vendere aut emere, nisi qui habuerit characterem, aut nomen bestia, & numerū nominis eius. Bestia quæ dicitur à uastādo, est diabolus, cuius character, siue imago est falsitas vel fraus ipse enim fuit primus mendax. Vnde Ioan. 8. Ipse est mendax, &

patet
quod
calyp
manu

O
mum
eo vil
& faci
habet
tatio
diuiti

¶ Secu
est par
fur, qu
tia, in
decal
culpa
creder

¶ Qu
puè p

I
habe
rem, &
menf
derat
Terti
re del
Duo v
in por
dam
tripli
abon
abon
Nō v
valde
per h
quæ i

pater

pater eius. Absque illa imagine confitentur multi mercatores quòd non possunt emere, vel vendere. Et tamen legitur in Apocalypsi, 13. quòd qui acceperit characterem in fronte sua vel in manu sua, hic bibet de vino iræ Dei.

¶ *De octo malis abundantibus in mercatoribus.*

OCTO verò sunt mala quæ abundant in mercatoribus. ¶ Primum malum est, vendere quanto carius possunt, & emere quanto vilius possunt. Illud malum excludit Deum à negotiatoribus, & facit negotiatores idololatrias esse. Ex quo enim aliquis nullum habet respectum ad Deum ac fraternam charitatem in sua negotiatione, ipse seruitium quod deberet Deo impendere, impendit diuitiis, quod indubitatè idololatria est, sicut ostensum est prius.

¶ Secundo abundant mendacia in mercatoribus, in quibus non est parua culpa. vnde legitur Ecclesiastic. 20. Quòd potior est fur, quàm assiduitas viri mendacis. ¶ Tertio, abundant ibi periuria, in quibus similiter non parua culpa est, quum sint contra illud decalogi, Non assumes nomè Dei tui in vanum. Præterea cum tanta culpa sit hominè in falsum testimoniù adducere: quanta culpa credenda est, quum aliquis vult ad testificandù falsum adducere? quod fit in periurio. Per Deum enim iurare, est eum in testè adducere.

¶ Quarto, verò abundant in mercatoribus, furta, quæ furta sunt præcipue per fraudes, quas faciunt circa stateras & pondera & mensuras.

¶ *De triplici fraude mercatorum quæ fit in mensuris. Et de duplici damno proueniente ex isto peccato.*

IN talibus verò tripliciter est fraus. Vno modo, quum quis habet diuersa pondera vel diuersas mensuras, & vendit ad minorem, & emit ad maiorem. Secundo modo cum quis habet iustam mensuram, & iustum pondus, sed tamen male mensurat vel ponderat, sicut faciunt caupones qui mensuram implent spuma. Tertio modo cum quis procurat quòd res quæ ad pondus vendere debet ponderosior sit, vt faciunt illi qui lanam madefaciunt. Duo verò sunt quæ deberent homines cohibere à fraude quæ fit in ponderibus & mensuris, scilicet magnitudo ipsius peccati, & damnum quod inde prouenit. Magnitudo verò huius peccati tripliciter potest ostendi. Primo, ex hoc, quòd peccatum istud Dei abominatio vocatur Proverb. 11. vbi sic legitur: Statera dolosa abominatio est apud Deum, & pondus æquum voluntas eius. Non vocamus abominationem illud quod displicet alicui, sed quod valde displicet. Secundo potest ostendi magnitudo huius peccati per hoc, quòd per mensuras, & pondera, & stateras deberent ea quæ iniqua sunt, & iniusta ad iustitiam & æquitatem reduci. Vnde

sunt quasi instrumenta iustitiæ & æquitatis: ideò magis displicet Deo iniquitas in talibus. Tertio, potest ostendi magnitudo huius peccati per hoc, quòd mensuræ & pondera pertinere solent ad dñm terræ, vnde falsitas talium in contumeliam domini quodammodo redundat. Ideò dicitur Leuit. 19. Ego dominus Deus vester, nolite facere aliquid iniquum in iudicio, & in regula, & in pondere, & in mensura. Statera iusta, & æqua sint ponderatiustus modus, æquusque sextarius. Ego dominus Deus vester. Ideò cum loqueretur de mensuris & ponderibus, bis se dominum dixit, vt timeant in eis fraudem facere, cum scirent se habere dominum, quem nulla fraus posset latere. Damnum verò proueniens ex peccato isto, duplex est, scilicet temporale, & spirituale. De temporali habetur Deuteron. 25. Non habebis in sacco. Io diuersa pondera, maius, & minus: nec erit in domo tua modius maior, & minor. Ponderus habebis iustum & verum, & modius æqualis & verus erit tibi, vt multo viuas tempore super terram quàm dominus Deus meus dederit tibi. Abominabitur enim dominus eum qui fecerit hæc. Et Michææ 6. Nunquid iustificabo stateram impiam, & facelli pondera dolosa? Et subditur pœna eius qui talia facit: Tu seminabis, & non metes, & calcabis oliuam, & non vngeris oleo &c. Spirituale verò damnum est, quod tangitur Michææ 6. Adhuc ignis in domo impij thesauri iniquitatis, & mensura minor iræ plena. Quantum mensuræ subtrahitur, tantum iræ & offensæ diuinæ acquiritur, cum scriptum est in libro Sapientiæ 11. Per quæ peccat homo, per hæc & torquetur. Vnde cum in statera peccent tales: in statera beati Michaëlis punientur, vt mala eorum in ea magni sint pœderis, bona verò nullius. ¶ Quintum malum quod abundat in mercatoribus, est vendere ad terminum, quod est species vsuræ palliatæ, vt dictum est prius. ¶ Sextum malum est, aliud ostendere, & aliud vendere: sicut accidit in scriptoribus qui bonam literam ostendunt, & prauam deinde scribunt. ¶ Septimum malum est, verum celare. ¶ Octauum malum est, tenebrosa loca eligere, vel aliter procurare vt res venalis appareat alterius modi quàm sit. Sicut accidit in mercatoribus, qui tenebras faciunt in locis in quibus debent pannos vendere: in quo ostendunt se esse filios tenebrarum. Vnde merito dicit de eis dominus: Proiicite eos in tenebras exteriores. Tenebras quæsierunt, tenebras habeant. Ostendunt etiam se velle male agere: quia qui male agit, odit lucem. Ioannis tertio.

De deceptione munerum.

C A P. V.

Quin